

Správa z aktivity

Názov aktivity: Úvodné online pracovné stretnutie s kolegyňami z Ústavu zemедělské ekonomiky a informácií (ďalej len ÚZEI).

Termín realizácie: 6.3.2024, 13:00 – 14:00 hod.

Miesto realizácie: online, MS Teams

Cieľ aktivity: Zdieľanie skúseností pri implementácii AKIS v SR a v ČR a prehodnotenie možností spolupráce medzi inštitúciami (IZPI a ÚZEI).

Účastníci za IZPI: Mgr. Vladimíra Gudábová, Ing. Mária Šášiková, PhD., Ing. Katarína Tóthová

Účastníci za ÚZEI: Ing. Ľudmila Marušáková, PhD. (vedúca oddelenia: prenos znalostí a informácií), Ing. Marta Mrnušík Konečná

Priebeh: Úvodné online pracovné stretnutie s kolegyňami z ÚZEI, z oddelenia prenosu znalostí a informácií, ktoré sa, podobne ako Centrálna jednotka AKIS v IZPI, zaoberá implementáciou AKIS-u v ich krajine, bolo naplánované ešte koncom roka 2023 a bolo iniciované CJ AKIS. Vzhľadom na pracovné vyťaženie na oboch stranách, bol pre online stretnutie dohodnutý marcový termín v roku 2024.

Po úvodnom predstavení sa jednotlivých členov oboch inštitúcií nasledovala prezentácia ÚZEI o aktivitách a fungovaní ústavu. Hneď v úvodnej časti stretnutia sme skonštatovali, IZPI a ÚZEI má niektoré prvky fungovania a cieľov spoločné alebo podobné, ale určite sme si uvedomili aj veľké rozdiely vo fungovaní medzi našimi inštitúciami.

ÚZEI je tak ako IZPI v SR, štátna príspevková organizácia zriadená Ministerstvom pôdohospodárstva ČR (ďalej len MP ČR). Oddelenie prenosu znalostí a informácií (zástupkyne ktorého boli prítomné na online stretnutí) vzniklo 1.1.2023. Z činností uvedených v zriaďovacej listine je zrejmé, že ÚZEI plní primárne servisnú funkciu ako podporu pre rozhodovanie MP ČR. V tejto súvislosti je tiež vykonávaná organizácia práce ÚZEI vo vzťahu k potrebám, očakávaniam a požiadavkám MP ČR – kolegyne z ÚZEI prezentovali, že dostávajú požiadavky (úlohy) od MP ČR aj ohľadom napr. implementácie AKIS-u v ČR a naopak, ÚZEI komunikuje budúce potreby a priority v oblasti pôdohospodárstva smerom k MP ČR. Táto skutočnosť má veľmi významný vplyv na rozsah financovania všetkých aktivít ÚZEI. Činnosť ÚZEI je prevažne financovaná zo štátneho rozpočtu ČR, okrajovo sa venujú aj projektom z programu Horizon Europe (modernAKIS, ClimateSmartAdvisors). Do ďalších medzinárodných projektov nie je aktuálne český AKIS veľmi involvovaný, nakoľko je potrebné naplniť inú agendu – medzinárodné projekty slúžia skôr ako „doplňok“ AKIS aktivít.

Viac o činnostiach ÚZEI a organizačnej štruktúre je možné dozvedieť sa z [Výročnej správy ÚZEI](#). Na Úseku Prenosu znalostí a informácií pracuje približne 40 ľudí, z toho zhruba polovica sa venuje zdarnej implementácii AKIS-u v ČR. Neopomínajúc fakt, že samostatným úsekom v rámci ÚZEI je Úsek Veda a výskum, ktorý sa venuje danej problematike inovácií a výskumu.

Koordináčnym orgánom AKIS-u v rámci ČR je Oddelenie pre vedu, výskum a vzdelávanie na MP ČR.

Hlavný účel zriadenia ÚZEI je:

- proaktívna účasť na prípravách podkladov pre MP ČR smerom k agro-sektoru, rozvoju vidieka, prírodným zdrojom, komunitám a to najmä prostredníctvom objektívnych ekonomických analýz, vedecko-výskumných, publikačných, vzdelávacích a poradenských činností.
- vykonávanie základného výskumu, aplikovaného výskumu alebo vývoja a šírenie ich výsledkov prostredníctvom výučby, publikovania alebo prevodu technológií v odboroch

poľnohospodárskej ekonomiky a politiky vrátane rozvoja multifunkčného charakteru poľnohospodárstva a vidieka.

- šírenie výsledkov výskumu a vývoja prostredníctvom ďalších foriem odovzdávania získaných poznatkov pre potreby agrárneho sektora a vidieka zabezpečením komplexného odborného servisu pre MP ČR a iné orgány štátnej správy.
- zabezpečovanie funkcie vzdelávacieho, poradenského a informačného centra pre oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a rozvoj vidieka, realizované najmä získavaním, spracovaním, uchovaním a šírením informácií.
- výkon funkcie Kontaktného pracoviska FADN ČR (Liaison Agency FADN CZ).
- vytváranie kvalifikačného zázemia pre poľnohospodársky poradenský systém, realizácia ďalšieho vzdelávania cieľových skupín v poľnohospodárstve a vo vidieckom priestore.

Hlavný účel ÚZEI je teda možné definovať do týchto hlavných činností: vzdelávanie, poradenstvo, veda a výskum, FADN (účtovná dátová sieť farmy), knižnica Antonína Švehly.

Organizačne Úsek prenosu znalostí a informácií v rámci ÚZEI je tvorený približne 40 zamestnancami a pozostáva zo (pozri str. 7 [Výročnej správy](#)):

- **Samostatného oddelenia „znalostné a inovačné systémy“** – v rámci budovania funkčného AKIS v ČR sa zameriavajú predovšetkým na oblasť poradenstva a ďalšie formy prenosu znalostí a inovácií (demonštračné farmy, EIP a pod.). Zistené poznatky, ktoré v rámci **AKIS monitoringu** nadobudli, posúvajú na MP ČR formou doporučení.

AKIS monitoring v prípade ÚZEI a MP ČR znamená monitoring aktuálneho stavu AKIS v ČR, zber dát a príprava hodnotiacich podkladov a doporučení s cieľom zvyšovania efektívnosti prenosu vedeckých a praktických znalostí a inovácií.

- **Odbor vzdelávania, certifikácie a služieb** – tento odbor sa zaoberá akreditáciou poradcov v oblasti: pôdohospodárstvo, lesníctvo, rastlinolekárstvo a zabezpečuje kvalitu akreditovaných poradcov (organizácia školení, preškolenie poradcov v rámci re-akreditácie). Odbor má v správe register poradcov, na adrese <https://agrobrana.cz/> a portál pre poradcov na adrese: <https://portalporadce.agronavigator.cz/>. V rámci spolupráce pri koordinácii poradenského systému navrhuje podklady pre tvorbu intervencií MP ČR a to vrátane návrhov zmien
- **Odbor Knižnice Antonína Švehly**

Čo sa týka poradenstva, ÚZEI realizuje špeciálne školenia poradcov v oblasti adaptácie na zmenu klímy a taktiež zapája poradcov do medzinárodných projektov, ktoré sa týmto témam venujú, napr. poradcovia sú zahrnutí do medzinárodného projektu (ClimateSmartAdvisors) a medzinárodnej komunity aktérov AKIS (modernAKIS).

ÚZEI tiež udeľuje a vydáva certifikáty pod značkou ADVIGREEN. Získanie certifikátu ADVIGREEN umožní záujemcom o poradenskú službu z radov poľnohospodárov lepší prehľad a orientáciu nad poradenskými subjektmi, ktoré poskytujú nezávislé poradenstvo. Úspešnou certifikáciou subjekt získava taktiež konkurenčnú výhodu a tým aj garantuje svojim zákazníkom dohodnutú kvalitu dodávok poradenských služieb. Momentálne certifikáciou typu ADVIGREEN v ČR disponuje 14 subjektov, viac informácií je dostupných na: <https://agronavigator.cz/certifikacni-organ-zemedelstvi/seznam-certifikovanych-subjektu>. Okrem komunikácie s poradcami prostredníctvom predmetného portálu agronavigator.cz bola z českej strany zdôraznená potreba vytvárania osobných vzťahov a aktívnej komunikácie s poradcami.

Aktivity ÚZEI v oblasti vzdelávania – príprava a realizácia vzdelávacích akcií k prenosu znalostí pre široké spektrum cieľových skupín (študenti, učitelia stredných odborných škôl, inšpektori bezpečnosti potravín, poľnohospodári, lesní pedagógovia, odborní lesní hospodári). ÚZEI pracuje na vytváraní modernej platformy pre e-learningové kurzy, vzdelávací portál pre učiteľov stredných odborných škôl, v pláne je aj spolupráca so školami: <https://zemedelskaskola.cz/>.

Záver aktivity:

ÚZEI zaznamenáva podobné problémy ako my v IZPI na Slovensku. Počty poradenských služieb každým rokom klesajú a o profesiu „pôdohospodársky poradca“ je čoraz menší záujem – mladí ľudia nemajú záujem pracovať v sektore, poradcov z registra ubúda, chýbajú programy a nástroje, ktoré by motivovali mladých nástupcov. V ČR je naopak veľkou výhodou aj fakt, že fungujú EIP (európske inovačné partnerstvá) skupiny, na Slovensku je počet EIP skupín 0. Spoločným problém, s ktorým sa stretávajú aj kolegyne v ÚZEI je tiež nízka miera spolupráce aktérov AKIS. Bez výraznej motivácie, dokonca až príkazu zo strany MP ČR, je odovzdávanie informácií, spolupráca a zdieľanie skúseností a vedomostí z praxe, komplikované.

Výhodou, ktorú má aktuálne AKIS v ČR, je mierna možnosť dofinancovania AKIS aktivít z veľkých medzinárodných projektov (napr. spomínaný modernAKIS a ClimateFarmAdvisors). V tejto súvislosti má na Slovensku financie z projektu modernAKIS MPRV SR a do Climate Farm Advisors bola zapojená ako partner súkromná firma – Bioeconomy Cluster. Bohužiaľ, CJ AKIS vzniklo až dávno po čase podávania projektových návrhov týchto medzinárodných projektov, navyše, v čase ich podávania nebola jasná úloha IZPI v budovaní AKIS a tak je IZPI o rozpočet z týchto projektov „ukrátené“. Napriek tomu, že CJ AKIS robí aj kroky smerom k získaniu projektového financovania, toto by nemalo byť nosnou úlohou AKIS.

Čo sa týka financovania, v ČR je AKIS financovaný zo štátneho rozpočtu. Strategický plán SPP pre Slovensko do budúcnosti má zdroje pre budovanie AKIS, predmetná výzva na podporu AKIS zatiaľ neexistuje. Mzdové a ďalšie náklady v ČR ohľadne AKIS sú plne hradené z MP ČR a projekty sú iba malým doplnkom financovania.

V závere nášho úvodného online stretnutia sa obe strany zhodli, že v krátkom čase si dohodneme ďalšie online stretnutie, pretože nebolo dostatok času na prerokovanie všetkých otázok z oboch strán.

Vypracoval: Ing. Katarína Tóthová

dňa: 11.3.2024

Schválil: Mgr. Vladimíra Gudábová

dňa: 12.3.2024